

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

การจัดการด้านการศึกษาเป็นรูปแบบหนึ่งของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และถือว่าเป็นพื้นฐานในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจการเมืองสังคมและวัฒนธรรมทั้งนี้เนื่องจากการศึกษาเป็นส่วนทำให้มนุษย์มีความพร้อมทั้งด้านความรู้และความสามารถที่จะประกอบอาชีพมีส่วนร่วมในการกล่อมเกล่าให้บุคคลมีศีลธรรมจริยธรรมตลอดจนสร้างประสบการณ์การคิดวิเคราะห์ให้บุคคลพร้อมที่จะดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างถูกต้องเหมาะสมต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2544 : 10) สำหรับการบริหารและการจัดการศึกษาขึ้นพื้นฐานในปัจจุบันดำเนินการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งได้จัดระบบการศึกษาของชาติไว้ 3 ระบบ คือ การศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อให้เหมาะสมกับวัยและความพร้อมของผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 9)

การจัดการศึกษาทั้ง 3 ระบบมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทั้งความรู้และคุณธรรมซึ่งแนวทางการจัดการศึกษาได้ถูกกำหนดเป็นหลักการไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 80 (3) ว่ารัฐต้องพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมจัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติกฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทยมีระเบียบวินัยโดยคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมและยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขซึ่งการดำเนินงานตามแนวทางการจัดการศึกษาดังกล่าวข้างต้นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาทุกหน่วยงานทุกระดับ จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากบุคลากรหลาย ๆ ฝ่าย อันได้แก่ ผู้บริหารครูอาจารย์ และชุมชน โดยเฉพาะครูอาจารย์ถือว่าเป็นผู้ที่มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาการศึกษาเพราะครูอาจารย์เป็นผู้ใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุดและมีหน้าที่โดยตรงในการอบรมสั่งสอน เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้มีความรู้ความสามารถมีความพร้อมที่จะเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพต่อไป (กระทรวงศึกษาธิการ. 2550 : 13)

สำหรับการศึกษานอกระบบหรือการศึกษานอกโรงเรียนพัฒนามาจาก “การศึกษาผู้ใหญ่” มีหน่วยงานที่รับผิดชอบชัดเจนนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2483 โดยในครั้งนั้นมีหน่วยงานรับผิดชอบ คือ กองการศึกษาผู้ใหญ่กรมสามัญศึกษา ซึ่งต่อมาในปี พ.ศ. 2522 ได้รับการยกฐานะเป็นกรมการศึกษา

นอกโรงเรียนจนกระทั่งมีการปฏิรูปการศึกษาและการปฏิรูประบบราชการกรมการศึกษานอกโรงเรียน ถูกปรับลดฐานะเป็นสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนสังกัดสำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ตั้งแต่วันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ. 2546 ต่อมามีการประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 จึงเปลี่ยนชื่ออีกครั้งเป็นสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตั้งแต่วันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2551 โดยมีพันธกิจหลักในการจัดและส่งเสริมกิจกรรมการศึกษา 2 รูปแบบ คือ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. ม.ป.ป. : 2)

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจัดโครงสร้างการบริหารเป็นการบริหารส่วนกลางและการบริหารส่วนภูมิภาคโดยในระดับจังหวัดมีสถานภาพเป็นหน่วยงานทางการศึกษาโดยใช้ชื่อว่า “สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร/จังหวัด” ซึ่งทำหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนและกำกับดูแลสถานศึกษาที่อยู่ในพื้นที่ซึ่งได้แก่ “ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต/อำเภอ” ทำหน้าที่จัดและให้บริการทางการศึกษาและมีบุคลากรที่ทำหน้าที่ครูผู้สอนในสถานศึกษาดังกล่าว เรียกว่า ครูการศึกษานอกโรงเรียน แยกออกเป็น 3 ประเภท คือ ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน ครูการศึกษานอกโรงเรียนตำบล และครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ทำหน้าที่จัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย รับผิดชอบกลุ่มเป้าหมายที่อยู่นอกระบบโรงเรียน โดยจัดเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ความสนใจความถนัดและความต้องการของผู้เรียนและจัดกิจกรรมโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะและกระบวนการเรียนรู้โดยมุ่งเน้นให้เกิดความคิดวิเคราะห์และลงมือปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และจดจำนำไปใช้แก้ปัญหาได้จนก่อให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้ให้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ในลักษณะ โครงการที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตตามความต้องการของผู้เรียนชุมชนสังคมปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมค่านิยมที่พึงประสงค์ของสังคม (กิตติยา โพนสูงเนิน. 2553 : 2)

ครูการศึกษานอกโรงเรียนนอกจากจะมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนที่กำหนดแล้ว ยังมีภาระงานอื่น ๆ เช่น งานการเงิน งานบัญชี งานพัสดุ งานอาคารสถานที่ งานสารบรรณ งานบุคลากร งานทะเบียน และงานกิจกรรมอื่น ๆ อีกมากมาย (บุษกร วงศ์สุวรรณ. 2553 : 3) ซึ่งอาจทำให้ครูการศึกษานอกโรงเรียนคิดว่างานที่ได้รับมอบหมายนั้นเป็นภาระที่หนักเกินไปไม่คุ้มกับค่าตอบแทนที่ได้รับจึงเป็นเหตุให้ขาดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานภาระงานที่เพิ่มปริมาณมากขึ้น ส่งผลให้ครูต้องปฏิบัติหน้าที่ภายใต้ปัจจัยที่ไม่เพียงพอแทบทุกด้าน สภาพดังกล่าวย่อมนำไปสู่การขาดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูการศึกษานอกโรงเรียนในที่สุด ดังมีผู้วิจัยไว้ว่า มีปัจจัยหลายประการที่เกี่ยวข้องกับขวัญ

และกำลังในการปฏิบัติงาน เช่น สภาพการปฏิบัติงานรายได้และสวัสดิการความมั่นคงในการทำงาน ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน โอกาสก้าวหน้าความสำเร็จในการปฏิบัติงานสถานภาพทางสังคม เป็นต้น (ขวัญใจ ไลอนอก. 2554 : 4)

ขวัญกำลังใจเป็นการแสดงออกทางภาวะจิตใจหรือความรู้สึกหรือเจตคติของคนในหน่วยงาน ที่มีต่อบุคคลหรือเพื่อนร่วมงานต่อองค์กรที่ตนปฏิบัติงานอยู่ต่อวัตถุประสงค์และความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายขององค์กร โดยขวัญกำลังใจที่ดีทำให้เกิดความร่วมมือในการทำงานทำให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เกิดความเชื่อมั่นและศรัทธาในองค์กร ขวัญกำลังใจเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งในการบริหารและการปฏิบัติงาน

ขวัญกำลังใจเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงผลรวมของการจงใจของสมาชิกกลุ่มหน่วยงาน จะทำงานสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลย่อมขึ้นอยู่กับขวัญกำลังใจของบุคลากร ในหน่วยงานเป็นสำคัญผู้บริหารในหน่วยงานหรือองค์กรจึงมีความจำเป็นจะต้องบำรุงขวัญเพื่อเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้คนทำงานร่วมกันด้วยดีและทำให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานการส่งเสริมให้ครูมีขวัญกำลังใจที่ดีจะส่งผลต่อความตั้งใจในการปฏิบัติงานของครู มีความตั้งใจที่จะอุทิศกำลังกายกำลังใจให้แก่งานที่ทำมีความพร้อมที่จะต่อสู้แก้ไขปัญหาอุปสรรคที่จะเกิดขึ้น ในทางตรงกันข้ามหากครูมีขวัญกำลังใจไม่ดีก็จะขาดความเอาใจใส่และขาดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานหลบเลี่ยงงานหรือขาดงานจนอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่การปฏิบัติงานได้ส่งผลต่อผู้เรียนและคุณภาพของการศึกษาโดยรวม (ชัยรัตน์ ชาญวิรัตน์. 2556 : 21)

จากสภาพปัญหาการปฏิบัติงานที่นำไปสู่การขาดขวัญกำลังใจของครูการศึกษาออกโรงเรียนและความสำคัญของขวัญกำลังใจตามที่ได้กล่าวถึงมาข้างต้นนี้ ทำให้ผู้วิจัยในฐานะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดจันทบุรี สนใจที่จะศึกษาระดับของขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูการศึกษาออกโรงเรียนในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ซึ่งเป็นพื้นที่การปฏิบัติงานในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาของผู้วิจัยทั้งในปัจจุบันและอนาคต รวมถึงทั้งสามจังหวัดดังกล่าวมีบริบทสภาพภูมิศาสตร์ที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งจะก่อให้เกิดคุณประโยชน์ในวงกว้างยิ่งขึ้น ผลการวิจัยจะนำไปสู่สารสนเทศที่สำคัญเกี่ยวกับระดับขวัญกำลังใจของครูการศึกษาออกโรงเรียนในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด เพื่อใช้เป็นแนวทางในส่งเสริมสนับสนุน การบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด ในสามจังหวัดดังกล่าว ให้เกิดประโยชน์ต่อการการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาและต่อครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับนักเรียน การศึกษาออกโรงเรียนอย่างมีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานตามความคิดเห็นของครูการศึกษานอกโรงเรียน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด
2. เพื่อเปรียบเทียบขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานตามความคิดเห็นของครูการศึกษา นอกโรงเรียน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และที่ตั้ง ของสถานศึกษา

ประโยชน์ของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่สนใจ นำไปประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนาและส่งเสริมการศึกษาวัยกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู การศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการวางแผนการบริหารจัดการงานในสถานศึกษา ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและใช้เป็นแนวทางในการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู การศึกษานอกโรงเรียน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ครูการศึกษานอกโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ปีการศึกษา 2556 จำนวน 273 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ครูการศึกษานอกโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ปีการศึกษา 2556 ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตาราง เทียบหากกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 608 - 610) และการ เลือกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้สถานที่ตั้งของสถานศึกษาเป็นชั้นในการแบ่ง (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 103) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 162 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ประกอบด้วย
 - 1.1 ตำแหน่ง จำแนกเป็น
 - 1.1.1 ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน
 - 1.1.2 ครูการศึกษานอกโรงเรียนตำบล
 - 1.1.3 ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
 - 1.2 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน จำแนกเป็น
 - 1.2.1 ประสบการณ์มาก
 - 1.2.2 ประสบการณ์น้อย
 - 1.3 ที่ตั้งของสถานศึกษา จำแนกเป็น
 - 1.3.1 จังหวัดจันทบุรี
 - 1.3.2 จังหวัดระยอง
 - 1.3.3 จังหวัดตราด
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานมีองค์ประกอบ 7 ด้าน คือ
 - 2.1 ค่าตอบแทนและสวัสดิการ
 - 2.2 โอกาสความก้าวหน้า
 - 2.3 ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา
 - 2.4 ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน
 - 2.5 สภาพการทำงาน
 - 2.6 ความมั่นคงในการทำงาน
 - 2.7 ความสำเร็จในการทำงาน

นิยามศัพท์เฉพาะ

การศึกษาขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูการศึกษานอกโรงเรียน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามขอบเขตหรือความหมายที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน หมายถึง สภาพความรู้สึกและท่าทีที่มีต่อสภาพการทำงาน ค่าตอบแทนและสวัสดิการความมั่นคงในการทำงานความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานโอกาสก้าวหน้าและความสำเร็จในการทำงานของครูการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งสามารถวัดค่าของตัวแปรนี้ได้ด้วยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้าง และให้ครูการศึกษานอกโรงเรียน

เป็นผู้ตอบแบบสอบถามและแสดงความคิดเห็นเพื่อเป็นการรายงานระดับของขวัญกำลังใจของตนเองออกมา โดยกำหนดขอบเขตของขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานการวิจัยครั้งนี้ ออกเป็นองค์ประกอบ 7 ด้าน ดังนี้

1. ค่าตอบแทนและสวัสดิการ หมายถึง เงินที่ได้รับจากราชการ ได้แก่ เงินเดือนค่าตอบแทน ค่าเช่าบ้าน ค่ารักษาพยาบาล เงินช่วยเหลือบุตร รายได้เสริมหรือสวัสดิการอื่น ๆ
2. โอกาสความก้าวหน้า หมายถึง การได้รับความยุติธรรมเกี่ยวกับความดีความชอบ การเลื่อนขั้นการเลื่อนตำแหน่งการศึกษาต่อการอบรมศึกษาดูงานหรือกิจกรรมที่บุคคลสามารถได้รับความก้าวหน้าในตำแหน่งและวิชาชีพ
3. ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา หมายถึง ความใกล้ชิด ความเป็นกันเองในการปฏิบัติงาน การได้รับความเป็นธรรมความไว้วางใจและสามารถจะทำงานร่วมกับผู้บังคับบัญชาได้ การติดต่อสื่อสารไม่ว่าจะเป็นกิริยาหรือภาษาที่แสดงถึงความสัมพันธ์อันดีต่อกันมีความเข้าใจกันและกัน เป็นอย่างดี
4. ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน หมายถึง การสื่อสารทั้งกิริยาหรือภาษาที่แสดงถึงความสัมพันธ์อันดีต่อกันความเข้าใจกันความร่วมมือในการปฏิบัติงานการให้คำปรึกษาจนเป็นที่รักใคร่ได้รับการยอมรับบรรยากาศความเป็นญาติมิตรและความสามัคคีและการร่วมกิจกรรมพบปะสังสรรค์กับเพื่อนร่วมงานอย่างเป็นกันเองนอกเหนือจากเวลาปฏิบัติงาน
5. สภาพการทำงาน หมายถึง ปริมาณงานที่ได้รับมอบหมายและสภาพแวดล้อมที่มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยเหมาะสมสะดวก และมีบรรยากาศที่เหมาะสมในการปฏิบัติงาน ได้แก่ สถานที่ทำงานห้องเรียนอาคารเรียนสื่อการเรียนการสอนห้องประกอบการอุปกรณ์หรือเครื่องมือต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาพันธมิตรเครือข่ายให้ความร่วมมือและสนับสนุนในการปฏิบัติงาน
6. ความมั่นคงในการทำงาน หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลและองค์กรที่มีต่อความมั่นคงของอาชีพในการทำงาน
7. ความสำเร็จในการทำงาน หมายถึง การทำงานที่ได้รับมอบหมายจนบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายความสามารถในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในการทำงานได้งานที่ปฏิบัติเป็นรูปธรรมชัดเจนและประเมินผลได้ผู้บังคับบัญชาให้การยกย่องชมเชยมีผลงานที่สร้างชื่อเสียงให้กับหน่วยงาน

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับจังหวัดมีอำนาจหน้าที่บริหารการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัด โดยมีผู้อำนวยการเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดสถานศึกษาที่อยู่ในพื้นที่ที่รับผิดชอบ ทำหน้าที่ส่งเสริมประสานงานสนับสนุนและจัดการศึกษา

นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ทุกรูปแบบในเขตพื้นที่จังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ร่วมกับภาคีเครือข่าย เป็นหน่วยงานทางการศึกษาตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ลงวันที่ 3 มีนาคม 2551

สถานศึกษา หมายถึง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ทำหน้าที่จัดกิจกรรมประสานงานสนับสนุนกำกับดูแลติดตามและรายงานผลการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยทุกรูปแบบในระดับอำเภอ

ครูการศึกษานอกโรงเรียน หมายถึง บุคลากรผู้ปฏิบัติหน้าที่จัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ซึ่งจัดแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มย่อย คือ ครูอาสาสมัครการศึกษา นอกระบบครูการศึกษานอกโรงเรียนตำบลและครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนซึ่งแต่ละกลุ่มมีความหมาย ดังนี้

1. ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน หมายถึง บุคลากรที่เป็นพนักงานราชการประเภทหนึ่ง ซึ่งได้รับการจ้างเพื่อปฏิบัติงานให้กับส่วนราชการตามสัญญาจ้างได้รับค่าตอบแทนจากเงินงบประมาณมีหน้าที่ดำเนินการจัดส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนหรือกิจกรรมการเรียนรู้ ให้กลุ่มเป้าหมายและพื้นที่ตามที่กำหนดโดยการปฏิบัติงานร่วมกับครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และหน่วยงานภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชน ในการจัดการศึกษานอกระบบการศึกษาตามอัธยาศัย และการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อให้ประชาชนพึ่งพาตนเองได้ มีอาชีพและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

2. ครูการศึกษานอกโรงเรียนตำบล หมายถึง บุคลากรที่เป็นพนักงานราชการอีกประเภทหนึ่ง ซึ่งได้รับการจ้างเพื่อปฏิบัติงานให้กับส่วนราชการตามสัญญาจ้างได้รับค่าตอบแทนจากเงินงบประมาณมีหน้าที่ดำเนินการจัด ส่งเสริมสนับสนุนและประสานการทำงานกับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและภาคีเครือข่าย ปฏิบัติหน้าที่ประจำในพื้นที่ตำบลที่ได้รับผิดชอบ

3. ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานในลักษณะประจำที่ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ทำหน้าที่จัดกิจกรรมอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้แก่ประชาชนจัดกระบวนการเรียนรู้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนสำรวจความต้องการของชุมชน จัดทำข้อมูลชุมชน ให้บริการวัสดุสื่ออุปกรณ์เกี่ยวกับการเรียนรู้ และให้ความร่วมมือกับเครือข่ายในชุมชนเพื่อส่งเสริมและพัฒนาชุมชนส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการแนะแนว การประชาสัมพันธ์ การนิเทศติดตามผล และรายงานผลการดำเนินงานได้รับค่าตอบแทนเหมาจ่ายเป็นรายเดือนทุกเดือนในอัตราตามวุฒิการศึกษาแต่ไม่เกินวุฒิปริญญาตรีตามหนังสือกระทรวงการคลังที่ กค. 0526.7/31309 ลง.16 ต.ค.2541

ตำแหน่ง หมายถึง ครูการศึกษา นอกโรงเรียนที่ปฏิบัติหน้าที่ครูอาสาสมัครการศึกษา นอกโรงเรียนครูการศึกษา นอกโรงเรียนตำบล และครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด

ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติงานของครูการศึกษา นอกโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษานั้น ๆ โดยใช้ค่าเฉลี่ยของระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดเป็นเกณฑ์จำแนกจำแนกเป็น 2 ระดับ ดังนี้

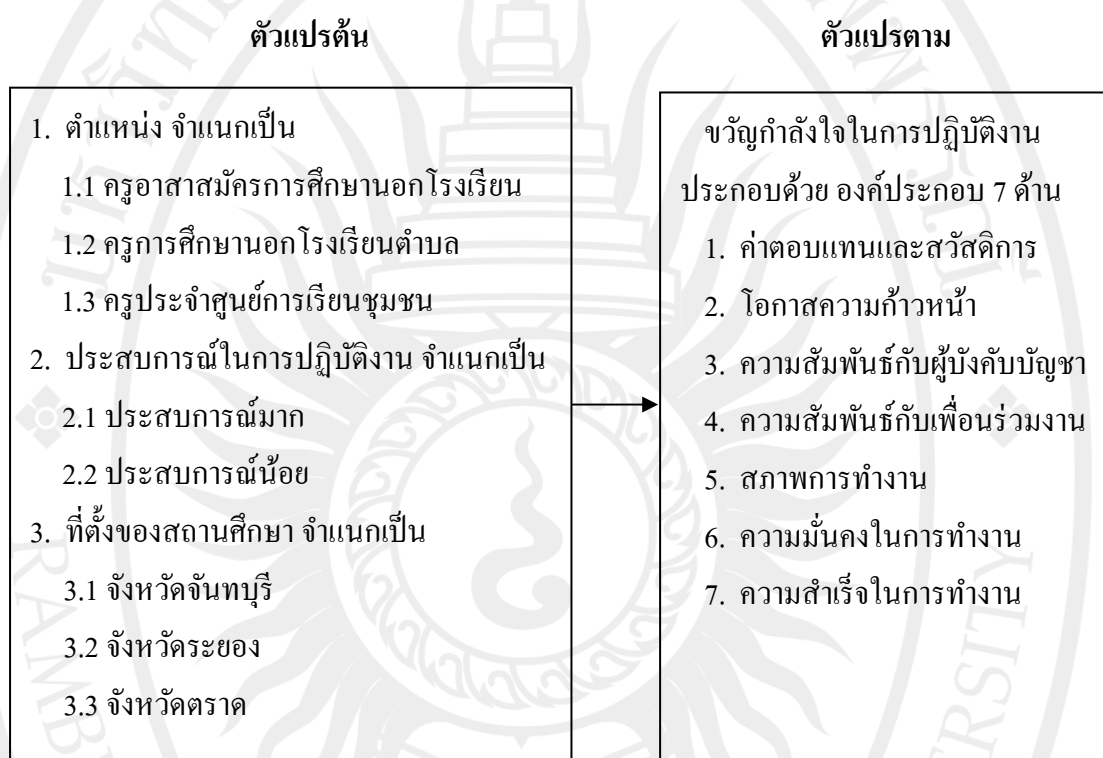
1. ประสบการณ์มาก หมายถึง ครูการศึกษา นอกโรงเรียนที่มีอายุในการทำงานเท่ากับ หรือมากกว่าค่าเฉลี่ยของระยะเวลาในการปฏิบัติงานของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ซึ่งในการวิจัย ครั้งนี้ อายุการทำงาน โดยเฉลี่ยเท่ากับ 5 ปี ดังนั้นประสบการณ์มากในการวิจัยครั้งนี้ คือ มีประสบการณ์ ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป

2. ประสบการณ์น้อย หมายถึง ครูการศึกษา นอกโรงเรียนที่มีอายุในการทำงานน้อยกว่า ค่าเฉลี่ยของระยะเวลาในการปฏิบัติงานของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดซึ่งในการวิจัย ครั้งนี้ อายุการทำงาน โดยเฉลี่ยเท่ากับ 5 ปี ดังนั้นประสบการณ์น้อยในการวิจัยครั้งนี้ คือ มีประสบการณ์ น้อยกว่า 5 ปี

ที่ตั้งของสถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดที่มีพื้นที่ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดจันทบุรี ระยองและตราด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูการศึกษาออกโรงเรียน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานในการวิจัย

1. ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูการศึกษาออกโรงเรียน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จำแนกตามตำแหน่งแตกต่างกัน

2. ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูการศึกษาออกโรงเรียน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

3. ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูการศึกษาออกโรงเรียน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จำแนกตามที่ตั้งของสถานศึกษาแตกต่างกัน